

Systemy ważenia w badaniach cen towarów i usług konsumpcyjnych

Począwszy od danych za styczeń 2014 r., Główny Urząd Statystyczny wprowadza bardziej szczegółowe ważenie w obliczeniach zarówno krajowych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI), jak i zharmonizowanych (HICP), w związku z projektowanym wdrożeniem przez urząd statystyczny Unii Europejskiej Eurostat pięciocyfrowego szczebla agregacji do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP). Obecnie do obliczeń wskaźników CPI i HICP stosowana jest 4-cyfrowa COICOP/HICP, przystosowana przez Unię Europejską do obliczania wskaźników cen konsumpcyjnych.

COICOP jest jedną z rodziny klasyfikacji spożycia według celu, opracowanych i rekomendowanych przez ONZ. COICOP stosowana jest również w innych ważnych obszarach statystyki, np. rachunkach narodowych, badaniu budżetów gospodarstw domowych (HBS) i badaniu parytetu siły nabywczej (PPP). Klasyfikacja ta, zarówno w badaniu HBS, PPP jak i HICP jest zgodna z obowiązującą wersją COICOP opublikowaną przez ONZ, na szczeblach dwu-, trzy- i czterocyfrowym, jednak dla każdego z tych trzech obszarów statystyki opracowano wersje bardziej szczegółowe niż ONZ COICOP, dostosowując tę klasyfikację do potrzeb poszczególnych badań statystycznych (COICOP/HICP, COICOP/HBS i COICOP/PPP).

Obecnie w Eurostacie, a także w GUS, finalizowane są prace nad wprowadzeniem spójnej pięciocyfrowej klasyfikacji w HICP, HBS i PPP oraz nad uwzględnieniem w niej tych towarów i usług, które – w ciągu kilkunastu lat stosowania COICOP – pojawiły się na rynku, a wcześniej nie występowały (np. w zakresie sprzętu teleinformatycznego).

Wprowadzenie rozszerzonej do 5-cyfrowego szczebla klasyfikacji COICOP w GUS rozpoczęto w styczniu 2013 r. od jej zastosowania w badaniu budżetów gospodarstw domowych. Uzyskanie danych w zakresie wydatków gospodarstw domowych z tego badania według rozszerzonej klasyfikacji pozwoli na oszacowanie systemu wag niezbędnego do opracowania krajowych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych.

Dotychczas stosowana przez GUS w obliczeniach krajowych i zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych, jak i w badaniu budżetów gospodarstw domowych klasyfikacja COICOP składa się ze szczebli:

- dwucyfrowego – 12 działów,
- trzycyfrowego – 44 grup,
- czterocyfrowego – 110 klas.

Wprowadzana zmiana polega na dodaniu piątego szczebla klasyfikacji – podklas. Rozszerzona klasyfikacja COICOP składać się będzie z następujących szczebli:

- dwucyfrowego – 12 działów,
- trzycyfrowego – 44 grup,
- czterocyfrowego – 110 klas,
- pięciocyfrowego – 296 podklas.

W niektórych przypadkach w ramach wyodrębnionych przez Eurostat podklas, GUS utworzy dodatkowo sześciocyfrowy poziom krajowy, z uwagi na wymogi metodologiczne w zakresie obliczania wskaźników cen, jak i na potrzeby użytkowników danych. Poziom krajowy był również wydzielany w dotychczas stosowanej klasyfikacji w ramach najniższego szczebla ważenia.

Główny Urząd Statystyczny, w związku z planowanym wprowadzeniem od 2014 r. w badaniu cen bardziej szczegółowego systemu ważenia, dokona przeliczeń miesięcznych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych za lata 2010-2013. Wyniki tych przeliczeń w postaci różnic pomiędzy przeliczonymi a opublikowanymi w latach poprzednich wskaźnikami cen ogółem zostaną zaprezentowane w I kwartale 2014 r. na stronie internetowej Urzędu.

Wstępne¹ wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych za styczeń 2014 r. zostaną obliczone i opublikowane wyłącznie według dotychczas stosowanej agregacji, tj. 4-cyfrowej klasyfikacji COICOP.

Szersze informacje na temat wdrażania rozszerzonej klasyfikacji COICOP w badaniach cen towarów i usług konsumpcyjnych zaprezentowane zostaną odrębnie na stronie internetowej Urzędu i w Wiadomościach Statystycznych wydawanych przez GUS w cyklu miesięcznym.

Schematy ww. klasyfikacji są dostępne wraz z objaśnieniami na stronach internetowych ONZ i Eurostatu pod adresem:

- <http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regdnld.asp?Lg=1> dla COICOP opracowanej przez ONZ,
- http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=HICP_2000&StrLanguageCode=EN&IntPcKey=&StrLayoutCode=HIERARCHIC dla COICOP/HICP,
- http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=COICOP_5&StrLanguageCode=EN&IntPcKey=&StrLayoutCode=HIERARCHIC dla COICOP-5.

Szczegółowe informacje na temat projektowanego do zastosowania w badaniach cen 5-cyfrowego szczebla klasyfikacji COICOP można uzyskać w Departamencie Handlu i Usług GUS².

¹ GUS dokonuje corocznej zmiany systemu wag, który stanowi struktura wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych (bez spożycia naturalnego): dla CPI - z roku poprzedzającego rok badany, a dla HICP – z roku poprzedzającego o dwa lata rok badany.

² Kontakt w sprawach merytorycznych: Marta Guz po. Naczelnika Wydziału Cen Detalicznych, tel. (22) 608 35 02.